

← [Forrige artikel](#)

Nazismens danske soldater

Kategori: [Anmeldelser](#)

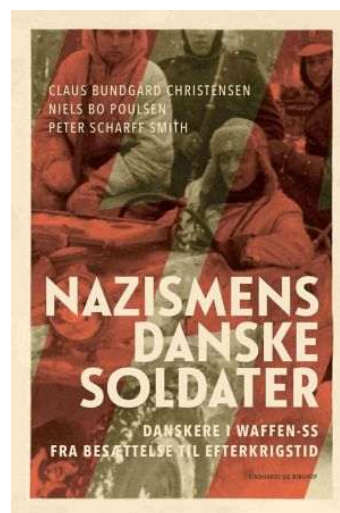
Visninger: 1235

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Claus Bundgaard Christensen, Niels Bo Poulsen, Peter Scharff Smith

Nazismens danske soldater - Danskere i Waffen-SS fra besættelse til efterkrig.

Lindhardt og Ringhof 2025. 856 sider illustreret. 400 kr.

Af Kresten Søe

Nyt opdateret hovedværk om de danske Waffen-SS frivillige

Forgængeren "Under hagekors og dannebrog" er siden udgivelsen 1998 udkommet i 4 udgaver - sidste i 2005. Men mens sidetallet stort set har været konstant fra 1. til 4. udgaven for knapt 30 år siden, så er foreliggende nye bog svulmet op fra 521 til hele 856 sider.

Denne nye bog bygger videre på forgængeren. Den har ikke kun en ny titel men er derudover baseret på et fornyet kildemateriale og i praksis for en stor del omskrevet og udvidet med inddragelse af ny forskning og flere hidtil ikke anvendte illustrationer.

Således er kapitlerne med den del af østfrontskrigen, som Frikorps Danmark og SS divisionerne Wiking og Nordland (hvor det opløste Frikorps senere indgik) forøget og omskrevet med yderligere 60 sider.

Del 4 omkring retsopgøret og eftermælet er på samme måde kraftigt udvidet og omskrevet med en fyldig omtale af soldaternes tilværelse på fri fod efter krigen med blandt andet veteransammenslutninger og perspektivering op til i dag med nynazisme og erindringskulturen.

Det tyske mindretal i Sønderjylland melder sig under hagekorset

Interessant er også kapitlet om SS-frivillige fra mindretallet i Nordslesvig, der indgår i en helhedsfortælling om de tysksindedes optræden under Besættelsen. Tilgangen til hvervningen her var splittet både i mindretallets ledelse og den tysksindede befolkning.

Mange meldte sig mere under pres end egentlig frivilligt, men lederen blandt de tysksindede, Jens Møller, forsøgte sideløbende gentaget med held at begrænse antallet unge mænd, der kom til fronten. Hvilket skete ved at erklære en stor del af de kommende soldater uundværlige (unabkömmlich) i landsdelen.

Fremgangsmåden kan synes paradoks, idet mindretallet netop ønskede at melde sig til Tysklands krig for at fremme en grænserevision, mens Jens Møller til gengæld frygtede, at mange faldne unge mænd på længere sigt ville udgøre en trussel mod kernen i tyskheden i landsdelen.

Derudover var Waffen-SS med sin erklærende ateisme ikke populært hos tysksindede kristne. Mange unge meldte sig derfor i stedet til værnemagten. Lysten til at slutte op faldt dog markant, da nederlaget syntes uundgåeligt. Man frygtede nu en dansk hævn, som i værste fald kunne resultere i en total etnisk udrensning af tysksindede fra Sønderjylland.

Netop denne del af bogen er udvidet fra 6 til 32 sider, på samme måde som fx den ideologiske del om de frivilliges behandling og syn på sovjetsoldaterne og landets befolkning næsten er fordoblet.

Jødehad og folkedrab

”Ja, de jøder skal vi nu nok også se at få væk fra jordens overflade, for så længe der er jøder, er der også krig. Nu kunne jeg godt tænke mig, at der var nogle, der ville sige, at jøderne er også mennesker. Dertil vil jeg svare, at rotter også er dyr”.

Udtalelse er citeret fra en dansk frivillig i Division Wiking og er en blandt mange fra breve og lignende, som enten citeret direkte eller fint indarbejdet i fremstillingen.

Jo, der var i den grad holdning og tilbøjelighed blandt de danske SS-frivillige til accept af den nazistiske racetænkning og aktiv deltagelse i Hitlers udryddelseskrig i øst.

Bogen dokumenterer da også her direkte deltagelse i grusomhederne og påviser derudover til vished, at de frivillige deltog i fx vagttjeneste i Kz-lejrene.

På samme måde fremgår det hævet over enhver tvivl, at de danske SS-soldater både var vidende om Holocaust og for størstedel en også selv deltog i etniske folkedrab både bag og ved selve fronten.

Yderlige aspekter som kan fremhæves

Derudover kommer bogen fx omkring SS-ideologien, de frivilliges sociale og politiske baggrund og hvervningen med dens dubiose legitimation fra den danske samarbejdsregering. Yderligere omtales det grelle proportionelle forhold mellem modstandskampens få egentlige aktive kontra flere tusinde danske SS-frivillige.

Med hensyn til den bagvedliggende dokumentation vidner bogens sidste hele 130 sider med noter, litteratur og bilag yderligere om værkets grundige research og seriøse valide fremstilling.

Netop i kraft af dette moment satte forgængeren ”Under hagekors og dannebrog” i 1998 for alvor fart i den mere seriøse interesse for emnet herhjemme.

Her havde denne del af besættelseshistorien hidtil stort set været forbigået ubemærket, inden Erik Haasts ensidige bøger med heroisk hyldest til ”de djærve mandfolk” på østfronten i 1970erne havde kickstartet interessen.

Vurdering, niveau og målgruppe

De tre forfatters opdaterede og udvidede bog er et vigtigt stykke Danmarkshistorie som på sørgelig vis dokumenterer og analyserer en stor gruppe danskeres helhjertede deltagelse i Hitlers Holocaust og etniske folkedrab.

Fremstillingen er nuanceret og velresearchet i både arkiver, nye opsporede kilder og interviews. Yderligere byder bogen på et bredt billede af defrivillige danske SS-soldaters krigsdeltagelse og medansvar for mord på civile og krigsfanger med en stærkt udvidet redegørelse angående fx retsopgøret og veteranernes eget ofte skønmalede eftermæle.

Herfra skal også lyde, at den ofte vanskelige vekselvirkning mellem direkte kildecitater og det ditto indbygget baggrundstof i den grad sidder i skabet.

Med hensyn til tilgængeligheden har de tre forfattere - som desværre få - formået at formidle deres forskningsarbejde på en både letlæst og interessant måde til såvel den almene og som viderekomne målgruppe UDEN på nogen måde at devaluere fagligheden - tak for det!

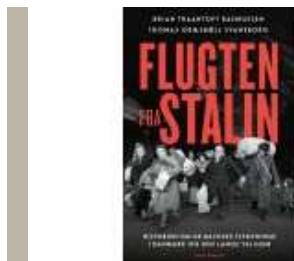
Til den potentielle målgruppe, som læser denne anmeldelse, kan jeg kun anbefale bogen - også til de, der som jeg selv for en del år siden har læst "Under hagekors og dannebrog".

"Nazismens danske soldater - Danskere i Waffen-SS fra besættelse til efterkrig" kan uden tøven betegnes som et nyt dansk hovedværk for besættelseshistorisk interesserede.

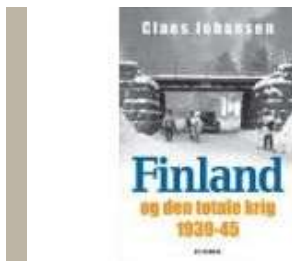
[Historie-online.dk den 29. oktober 2025]

← [Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER

FLUGTEN FRA STALIN

FINLAND OG DEN TOTALE KRIG 1939-1945

FRIKORPS DANMARK

Jul i Den Fynske Landsby

Kom til jul i landsbyen de to første adventsweekender

Erik Kjersgaard Prisen

Her er de nominerede til prisen

Call for Papers: Død og begravelse

Rambam: Tidsskrift for jødisk kultur og forskning 2026.
Temasektion: Død og begravelse

